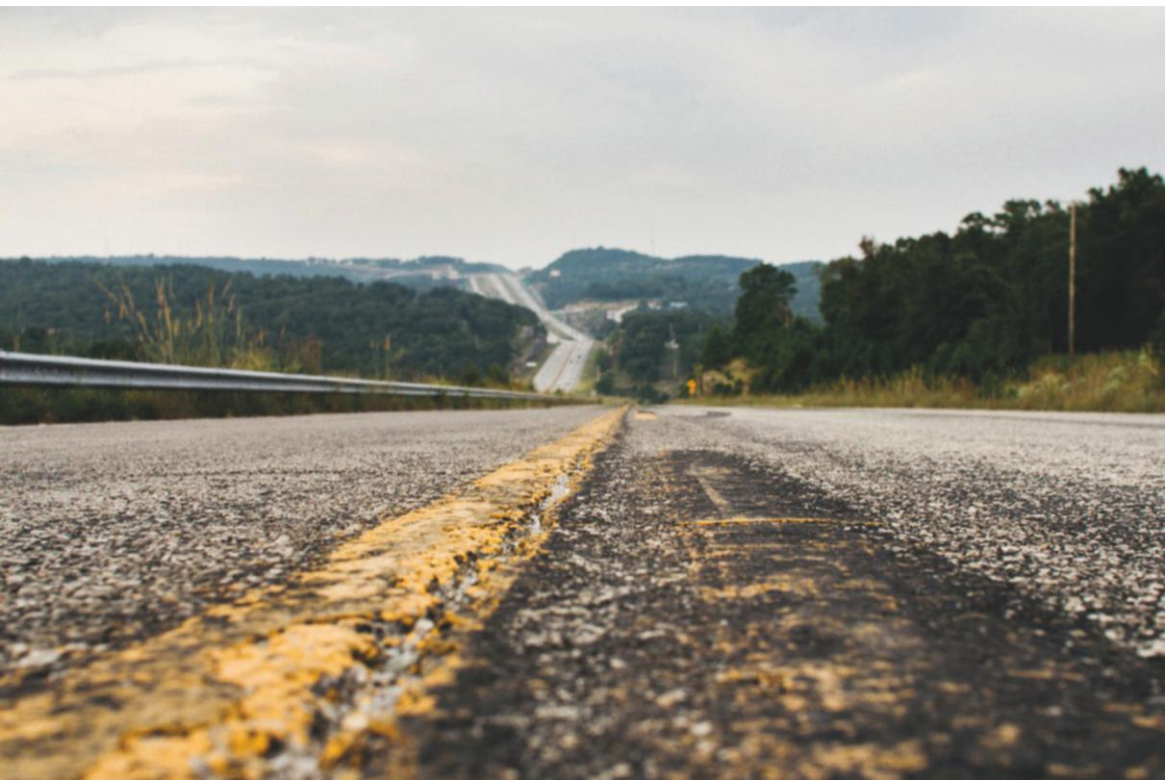

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA

VÝROČNÁ SPRÁVA 2016-2017

Občianske združenie
Poradňa pre občianske a ľudské práva
Krivá 23
040 01 Košice
Slovenská republika

Mobil: +421 – 908 – 69 55 31
+421 – 949 – 33 83 96
e-mail: poradna@poradna-prava.sk
web: www.poradna-prava.sk
facebook: <https://www.facebook.com/poradna.kosice>
IČO: 37 86 72 70

Bankové spojenie: OTP Banka Slovensko, a.s.
IBAN: SK98 52000000000005519629
SWIFT: OTPVSKBXXX

© Poradňa pre občianske a ľudské práva, 2018

Publikácia neprešla jazykovou úpravou.

Kto sme

- *„Našou víziou je spoločnosť, v ktorej sa menšiny necítia byť utláčané a diskriminované, v ktorej sa rešpektujú ľudské práva všetkých bez rozdielu, v ktorej sa účinne uplatňujú právne prostriedky na ochranu ľudských práv, a v ktorej je každé porušenie ľudských práv dôsledne postihované a kompenzované.“*

- Sme mimovládna nezisková organizácia založená v roku 2001 so sídlom v Košiciach. Naša činnosť sa zameriava na ochranu ľudských práv na Slovensku s dôrazom na ochranu práv menšín a ochranu pred diskrimináciou. Venujeme sa ochrane pred diskrimináciou, policajnému násiliu, ochrane reprodukčných práv, špecificky aj téme násilných a vynútených sterilizácii rómskych žien a podpore aktivizmu a vzdelávania k ľudským právam.

- V rámci našej práce:

- Sprostredkujeme bezplatné právne poradenstvo.
- Sprostredkujeme bezplatné právne zastupovanie v súdnych a iných právnych konaniach s ohľadom na ich širší strategický význam.
- Uskutočňujeme terénny monitoring.
- Navrhujeme a pripomienkujeme legislatívne opatrenia a presadzujeme systémové zmeny na politickej úrovni.
- Poskytujeme informácie medzinárodným inštitúciám, ktoré dohliadajú na dodržiavanie medzinárodných zmlúv o ľudských právach zo strany Slovenska.
- Uskutočňujeme vzdelávacie aktivity a aktivity na podporu aktivizmu.
- Realizujeme publikačnú činnosť.

Čo nás charakterizuje

- V našej práci presadzujeme:
 - Rovnosť všetkých ľudí v dôstojnosti a právach.
 - Princípy inklúzie a participácie každého jednotlivca v spoločnosti.
 - Dôsledné napĺňanie medzinárodných záväzkov na ochranu ľudských práv, ktoré na seba Slovensko prevzalo.
 - Dôsledné využívanie právnych prostriedkov na ochranu ľudských práv, dôsledné prešetrenie prípadov porušovania ľudských práv a adekvátne odškodnenie tých, ktorých ľudské práva boli porušované.
- Naša práca je založená na podpore jednotlivca – jednotlivec stojí za našou prácou a jeho / ju kladieme vždy na prvé miesto.
- Dôsledne rešpektujeme princípy nestrannosti, dôverylosti, presnosti dokumentovania informácií, rodovej citlivosti a zachovania bezpečnosti jednotlivca.
- Naša práca je nestranná a nezávislá.

Ochrana pred diskrimináciou

- Monitorovali sme prípady diskriminácie rómskej menšiny v rôznych oblastiach verejného života na Slovensku a sprostredkúvali sme diskriminovaným ľuďom bezplatné právne poradenstvo.
- Sprostredkovali sme bezplatné právne zastupovanie v strategických súdnych konaniach 22 diskriminovaných osobám, vrátane zastupovania pred Ústavným súdom SR a Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu.
- Dosiahli sme viaceré pozitívne rozhodnutia slovenských súdov v prospech diskriminovaných osôb, ktoré môžu zlepšiť prístup k spravodlivosti v obdobných prípadoch do budúcnosti.
- V roku 2016 sme dosiahli [dôležité rozhodnutie](#) Výboru OSN pre odstránenie diskriminácie žien (CEDAW) v prospech ženy, ktorá sa domáhala nápravy za diskrimináciu zo strany svojho zamestnávateľa. Výbor rozhodol, že domáce súdy neposkytli poškodenej žene účinnú ochranu pred diskrimináciou a odporučil vláde, aby ju finančne odškodnila. Ide vôbec o prvé rozhodnutie tohto medzinárodného orgánu proti Slovensku.
- Monitorovali sme uplatňovanie antidiskriminačného zákona v praxi a o jeho nedostatkoch [sme informovali](#) prostredníctvom našich alternatívnych správ aj Výbory OSN a iné medzinárodné inštitúcie na ochranu ľudských práv.
- Na základe nami podaných tzv. verejných žalôb sme viedli šesť strategických súdnych konaní v oblasti segregácie rómskych detí vo vzdelávaní, diskriminačných právnych predpisov a segregácie rómskych žien v pôrodniciach.

-
- Zasadzovali sme sa za prijímanie opatrení na odstraňovanie segregácie rómskych detí v slovenskom školstve a poskytovali informácie Európskej komisii v súvislosti s ňou vedeným konaním proti Slovensku v danej oblasti.
 - Zasadzovali sme sa za to, aby slovenská vláda v plnej miere rešpektovala rozhodnutia výborov OSN v prípadoch, keď rozhodnú o porušení ľudských práv konkrétnych osôb domáhajúcich sa na nich spravodlivosti.

”

Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach ma veľmi potešilo. Verím, že môj úspech povzbudí iných ľudí, aby sa nebáli bojovať za svoje práva a čeliť diskriminácii. Každý človek má právo uchádzať sa o prácu a byť úspešný. Nesmieme dopustiť, aby pri uchádzaní o prácu existovala diskriminácia. Verím, že môj prípad zlepší rozhodovanie súdov v takýchto prípadoch pre iných ľudí do budúcnosti.

“

Viera P., rómska žena diskriminovaná k prístupu k zamestnaniu

Ochrana pred policajným násilím

- Monitorovali sme prípady policajného násillia v našej spoločnosti.
- Sprostredkúvali sme bezplatné právne poradenstvo osobám, ktoré čelili policajnému násilliu.
- Sprostredkovali sme bezplatné právne zastupovanie v strategických trestných konaniach 15 poškodeným osobám, vrátane medializovaných prípadov policajných razíí [v Moldave nad Bodvou](#) z roku 2013, [Vrbnice](#) z roku 2015 a prípadu [týrania rómskych chlapcov z Luníka IX.](#) na policajnej stanici v Košiciach z roku 2009.
- V mene poškodených osôb sme podali 2 sťažnosti na Európsky súd pre ľudské práva, v ktorých namietame, že im Slovensko neposkytlo účinnú ochranu pred policajným násillím a ich prípady nedostatočne vyšetrilo.
- V roku 2016 sme dosiahli [dôležité rozhodnutie](#) Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade Adam proti Slovenskej republike, v ktorom súd konštatoval pochybenia vo vyšetrovaní policajného násillia voči rómskemu chlapcovi, ku ktorému malo dôjsť v roku 2010.
- Monitorovali sme prípady policajného násillia v rómskych komunitách a o jeho výskyte, [sme informovali](#) prostredníctvom našich alternatívnych správ aj Výbory OSN a iné medzinárodné inštitúcie na ochranu ľudských práv, vrátane Výboru OSN pre ľudské práva, či OBSE.
- Medzinárodné inštitúcie sme tiež informovali o nedostatkoch vo vyšetrovaní prípadov policajného násillia zo strany inšpekcie ministerstva vnútra.

”

Chlapec neprišiel večer domov a celú noc som ho hľadala. Až ráno som zistila, že ho držali na policajnej stanici a že ho tam zbili. Rozhodla som sa nenechať to len tak a brániť svojho syna, aby sa ukázala pravda a spravodlivosť. Veľmi mi tiež pomohlo, že som mala kontakt na Poradňu pre občianske a ľudské práva a mohla som sa na nich obrátiť. Chcela by som odkázať iným Rómom a Rómkam, aby sa nebáli bojovať za pravdu, aj my sme ľudia ako všetci ostatní. Policia by si mali svoju prácu robiť poriadne a dodržiavať práva ľudí.

“

D. A., matka poškodeného rómskeho chlapca,
ktorého sme úspešne zastupovali na Európskom súde pre ľudské práva

Ochrana reprodukčných práv

- Sprostredkovali sme bezplatné právne zastupovanie násilne sterilizovaným rómskym ženám v dvoch strategických súdnych konaniach na slovenských súdoch.
- Dosiahli sme [prelomové pozitívne rozhodnutia slovenských súdov](#) v prospech sterilizovaných rómskych žien, v ktorých súdy konštatovali porušenie ich práv vykonaním sterilizácie bez informovaného súhlasu. Na základe právoplatného rozhodnutia súdu bolo nezákonne sterilizovanej rómskej žene vyplatené nemocnicou finančné odškodnenie vo výške cca 17 000 €.
- Pravidelne sme [poskytovali informácie](#) týkajúce sa praxe násilných a vynútených sterilizácií rómskych žien medzinárodným inštitúciám Rady Európy a OSN, vrátane našej osobnej účasti na zasadnutí Výboru OSN pre ľudské práva v roku 2016.
- Vo vzťahu k slovenskej vláde sme sa zasadzovali za zriadenie nezávislého orgánu, ktorý by prešetril prax nezákonných sterilizácií rómskych žien na Slovensku a prijal by aj mechanizmus ich odškodnenia. Výbor OSN naše informácie zohľadnil a vo svojich [záverečných zisteniach v roku 2016](#) žiadal slovenskú vládu o zriadenie takéhoto orgánu.
- V roku 2017 sme v spolupráci s medzinárodnou organizáciou Centrum pre reprodukčné práva (Center for reproductive rights) vydali správu: [Vakeras Zorales - Hovoríme nahlas: Skúsenosti rómskych žien so zdravotnou starostlivosťou o reprodukčné zdravie na Slovensku](#), ktorá zachytáva osobné príbehy 38 rómskych žien z marginalizovaných komunít na východnom Slovensku. Ženy vo svojich výpovediach popísali segregáciu na pôrodnických oddeleniach, rasovo motivované obťažovanie a ponižovanie, zanedbanie starostlivosti, fyzické obmedzovanie a hrubé zaobchádzanie počas pôrodu. Popisovali tiež nedostatky súvisiace s informovaným súhlasom a s rozhodovaním sa o zdravotnej starostlivosti. V správe sme uviedli aj odporúčania, ktoré by mali zodpovedné štátne inštitúcie prijať, aby k takejto praxi v budúcnosti nedochádzalo.

”

Potešilo ma, že po viac ako desiatich rokoch som sa konečne dočkala zadostučinenia. Aj keď žiadne peniaze na svete mi moje zdravie a to čo som pretrpela nevrátia, je podľa mňa dôležité, aby sa ženy ako ja domáhali spravodlivosti. Chcem preto povzbudiť iné rómske ženy, aby sa nebáli a bránili sa, ak sú ich práva porušované. “

M.V., nezákonne sterilizovaná rómska žena

Vzdelávanie k ľudským právam a podpora aktivizmu

- Pokračovali sme v organizovaní podporných stretnutí s rómskymi aktivistkami zo štyroch lokalít východného Slovenska s cieľom rozvinúť ich zručnosti a poskytnúť im dostatočnú podporu aktívne presadzovať dodržiavanie ľudských práv rómskych žien a detí v ich lokalitách. V rokoch 2016 – 2017 sme zorganizovali 16 takýchto stretnutí.
- Ženy sa s našou podporou zúčastnili aj rôznych podujatí ako napríklad:
 - Talkshow s *Gipsy Nicol* – rozhovor so známou rómskou speváčkou.
 - Benefičného divadelného predstavenia *Monológy vagíny*.
 - Koncertu *Angrusori band* - zoskupenia rómskych a nórskeho muzikantov, ktorí hrajú improvizovanú a tradičnú rómsku hudbu.
 - *Polievkového festivalu* - na ktorom rôzne národnostné menšiny žijúce na východnom Slovensku varia tradičné polievky, ktoré návštevníci a návštevníčky festivalu majú možnosť ochutnať.
 - Stretnutia k sieťovaniu rómskych žien na Slovensku organizovaného *Slovensko - českým ženským fondom a NDI*.
 - Podujatia *Spomienka na deň rómskeho povstania* v Brne.
- Podporili sme rómske aktivistky z Hermanoviec v iniciovaní [petície proti segregácii rómskych detí](#) na miestnej základnej škole. Ich petíciu elektronicky podporilo 155 ľudí. Zároveň ženy osobne vyzbierali 146 podpisov formou pohľadníc vo svojom okolí. Pohľadnice spolu s výzvou boli zaslané ministrom školstva.
- Tri z rómskych aktivistiek sa rozhodli s našou právnou podporou postaviť segregácii svojich detí aj súdnou cestou a podali žalobu na okresný súd namietajúc ich neoprávnené zaradenie do špeciálnych tried na miestnej základnej škole.

-
- Rómske aktivistky z Jarovnic s našou podporou taktiež iniciovali elektronickú petíciu a zber podpisov formou pohľadníc vo svojom okolí. Petícia sa týkala [porušovania práv rómskych žien a ich segregácie na gynekologicko – pôrodnickom oddelení](#) v prešovskej nemocnici. Ich petíciu elektronicky podporilo 160 ľudí a ženy vyzbierali 138 podpisov na pohľadnice. Petícia spolu s podpísanými pohľadnicami bola [zaslaná Ministerstvu zdravotníctva SR](#), ktorý ju posúdil ako sťažnosť a posunul ju na prešetrenie Úradu prešovského samosprávneho kraja, odboru zdravotníctva, ktorý v nemocnici vykonal kontrolu. Úrad v odpovedi uviedol, že nezistil žiadne nedostatočné ani zlé zaobchádzanie zdravotníckeho personálu voči rómskym ženám a ani segregáciu na gynekologicko – pôrodnickom oddelení v nemocnici v Prešove. Prípadu sa naďalej venujeme.
 - Zorganizovali sme 2 stretnutia slovenských a českých rómskych žien. Na jednom zo stretnutí sa ženy rozhodli iniciovať internetovú kampaň za odškodnenie nezákonne sterilizovaných rómskych žien z oboch krajín.
 - Zorganizovali sme jeden seminár pre rómskych aktivistov a aktivistky z rôznych lokalít Slovenska s cieľom zvýšiť ich zaangažovanie pri ochrane ľudských práv a mobilizácii ďalších ľudí v rómskych komunitách.
 - Zorganizovali sme 3 podporné stretnutia s rómskymi matkami z Hermanoviec, ktoré sa snažia o lepšie vzdelanie svojich detí na miestnej základnej škole.

”

Veľa sme sa naučili - spoločensky sa vyjadrovať aj sa brániť právne a to najmä ohľadom materských škôl a základných škôl. “

Anička Č., účastníčka stretnutí s rómskymi aktivistkami

”

Chceme, aby bol koniec diskriminácii a bojujeme za naše práva. “

Veronika D., účastníčka stretnutí s rómskymi aktivistkami

Ľudia Poradne

- Správna rada

Barbora Bukovská – právnička (do 09/2016)

Michal Čermák – právnik

Ingrid Giňová – rómska aktivistka

Ruben Pellar – romista a prekladateľ

Ján Polák – rómsky aktivista

Dávid Zábranský – prozaik (do 09/2016)

- Náš tím

Denisa Barry – predsedníčka združenia

Agáta Duchoňová – terénna pracovníčka

Vanda Durbáková – spolupracujúca advokátka

Štefan Ivanco - programový koordinátor

Stanislava Liptáková – spolupracujúca advokátka

Róbert Pompa – externý terénny pracovník

Marcel Míka – externý terénny pracovník (do 03/2016)

Štefan Dreveňák - externý terénny pracovník (do 03/2016)

Rómski aktivisti a aktivistky spolupracujúci na terénnom monitoringu

Ingrid Kopčová – externá konzultantka (do 03/2016)

Natália Príhodová – facilitátorka podujatí

Dobrovoľníci a dobrovoľníčky

”

Z Poradne mám radosť, som hrdá, že tu niekto robí niečo pre Rómov, že je tu niekto, kto nám vie poradiť, lebo ináč by sme boli úplne zabudnutí.

“

Veronika C., rómska aktivistka

”

Je to dobrá vec, že Poradňa pomáha Rómom a že bojujú proti diskriminácii. Tým, že sa s nami osobne stretávajú a dávajú nám podporu postaviť sa za seba a za svoje práva.

“

Anička Č., rómska aktivistka

”

Je to jediná organizácia, ktorá sa snaží riešiť porušovanie ľudských práv na Slovensku.

“

J.M., rómsky aktivista

”

Mne sa páči všetko, čo robíte. Páči sa mi spôsob, akým to robíte. Len keby vás tí donori viac podporovali, lebo máte málo financií na to, aby ste mohli ešte lepšie robiť vašu prácu a pomohli viac ľuďom.

“

Ingrid G., rómska aktivistka

”

Úspechu v súdnom konaní v mojom prípade diskriminácie som sa dočkala vďaka spolupráci s Poradňou pre občianske a ľudské práva. Bez ich podpory a právnej pomoci by sa mi to nikdy nepodarilo.

“

Viera P., rómska žena diskriminovaná k prístupu k zamestnaniu

Podporili nás

- V období rokov 2016 – 2017 naše aktivity finančne podporili najmä:
 - Open Society Foundations
 - Nadácia žien Filia
 - Veľvyslanectvo USA na Slovensku
 - Centrum pre reprodukčné práva
 - Finančný mechanizmus EHP / Nórsky finančný mechanizmus
 - Individuálni darcovia a darkyne

Srdečne chceme poďakovať aj všetkým tým, ktorí a ktoré nás v rokoch 2016-2017 podporili svojou prácou alebo nefinančne.

Ako nás môžete podporiť

- [Pravidelným alebo jednorazovým finančným príspevkom.](#)

Viac informácií o ďalších možnostiach podpory nájdete na našej [internej stránke](#).

Prehľad príjmov a výdavkov Poradne

- Príjmy

	rok 2016	rok 2017
Prijaté granty	69 580,24 €	65 670,34 €
Prijaté príspevky od organizácií/dary	5 240,24 €	9 245,15 €
Príspevky z podielu zaplatenej dane	666,29 €	930,32 €
Úroky	276,59 €	327,91 €
Celkom	75 763,36 €	76 173,72 €

- Výdavky

	rok 2016	rok 2017
Kancelárske potreby, technika, opravy	1 347,85 €	816,59 €
Telekomunikačné služby, poštovné	830,37 €	873,03 €
Nájomné a poistenie	3 014,67 €	3 199,95 €
Mzdové náklady a odmeny	32 464,79 €	31 994,08 €
Dane a poplatky	218,22 €	225,18 €
Advokátske, právne a ostatné služby	19 313,64 €	14 254,41 €
Ekonomické služby	3 600,00 €	2 370,00 €
Cestovné náklady	3 092,39 €	2 145,88 €
Vzdelávacie aktivity (semináre, stretnutia, supervízia)	15 873,23 €	4 549,72 €
Publikácie (tlač, grafika, autorské odmeny)	2 459,17 €	1 468,57 €
Tlmočenie, preklady	932,28 €	1 572,00 €
Celkom	83 146,61 €	63 469,41 €

